

Spis treści

WSTĘP	7
1. Wprowadzenie w problematykę	7
2. Termin „imię” w językoznawstwie i onomastyce	8
3. Materiał historyczny i współczesny	9
4. Zarys stanu badań	10
 I. POZYCJA IMIENIA OSOBOWEGO WŚRÓD INNYCH NAZW	13
1. Nazwy własne a wyrazy pospolite	13
2. Różne kategorie nazw własnych	14
3. Nazwy osobowe jednostkowe a kolektywne	14
4. Kategoria imienia w opozycji do nazwiska i przezwiska	15
 II. IMIĘ W POLSKIM SYSTEMIE JĘZYKOWYM	17
II.A. Charakterystyka leksykalna imion używanych w Polsce	17
1. Imiona pochodzenia słowiańskiego (rodzime)	17
1.1. Imiona złożone (dwuczłonowe)	18
1.1.1. Znaczenia leksemów motywujących człony imion złożonych	19
1.1.2. Archaizmy i neologizmy leksykalne w imionach złożonych	24
1.2. Najdawniejsze imiona jednotematowe	24
2. Imiona zapożyczone	27
2.1. Imiona chrześcijańskie (chrzestne)	27
2.1.1. Imiona biblijne	28
2.1.2. Imiona starochrześcijańskie	29
2.1.3. Imiona świętych średniowiecza europejskiego	30
2.1.4. Imiona świętych czasów nowożytnych	31
2.2. Imiona świeckie	31
2.2.1. Imiona zapożyczone z tradycji literackiej	32
2.2.2. Nowe pożyczki — wpływ radia, telewizji	33
II.B. Charakterystyka gramatyczna imion	34
1. Budowa morfologiczna imion rodzimych	34
1.1. Kompozycja	34
1.1.1. Formy członu początkowego z punktu widzenia ich genezy	36
1.1.2. Forma członu końcowego	39
1.1.3. Schematy kompozycji	41

1.2. Derywacja	42
1.2.1. Derywacja hipokorystyczna	43
1.2.2. Derywacja odapelatywna	47
1.2.3. Problemy prefiksacji w imiennictwie rodzimym	49
1.2.4. Problemy derywacji w imionach żeńskich	51
2. Adaptacja imion zapożyczonych	53
2.1. Adaptacja fonologiczna	54
2.2. Adaptacja fleksyjna z elementami sufiksalnej	55
2.2.1. Adaptacja fleksyjna imion męskich	55
2.2.2. Adaptacja fleksyjna imion żeńskich	57
2.3. Formy słowotwórczo pochodne od imion zapożyczonych	58
2.3.1. Derywacja powodująca zmianę rodzaju	58
2.3.2. Derywacja hipokorystyczna od imion zapożyczonych	58
3. Inne swoistości gramatyczne kategorii imienia	63
III. IMIĘ W KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	65
1. Podstawowe funkcje imienia osobowego	65
2. Rola i pozycja imienia w identyfikacji osoby	65
2.1. Historia szyku: imię + nazwisko	67
3. Imię w języku oficjalnym i potocznym	67
3.1. Imiona w tekstach kancelaryjnych	67
3.2. Formalne hipokorystyki w języku oficjalnym	68
3.3. Ochrona prawna imienia i poprawność	68
3.4. Imię w języku potocznym, w małych wspólnotach	70
3.4.1. Hipokorystyczność i wariantywność form imiennych	70
3.4.2. Imię w funkcji adresatywnej	71
4. Symbolika imion i motywy ich nadawania — kreacja i wybór imienia	72
4.1. Motywacja przedchrześcijańska — wróżba, magia i tabu	72
4.2. Motywacja religijna — patronat świętych	75
4.2.1. Imiona z kalendarza — imiona „przyniesione”	76
4.3. Motywacja świecka	77
4.3.1. Motywem nadania imienia — wzór literacki	77
4.3.2. Motywacja patriotyczna — wzorem tradycja staropolska	78
4.3.3. Motywem wyboru imienia — względy rodzinne	79
4.4. Współczesne motywy wyboru imion	80
5. Zwyczaj nadawania dwu lub więcej imion (polionimia)	81
6. Zmiana imienia	84
7. Socjologia imion — imię w różnych warstwach społecznych	85
7.1. Imiona dynastyczne	85
7.2. Imiona rycerskie a kryterium „imionowe” w genealogii	87
7.3. Imiona ludowe	87
7.4. Wpływy obce — imiona z pogranicza etnicznego	89
8. Struktura statystyczna imion	90
IV. IMIĘ JAKO TWORZYWO INNYCH NAZW — ONOMASTYKON KULTURY	99
1. Imiona jako tworzywo innych nazw własnych	99
1.1. Imiona w funkcji przydomków	99
1.2. Imiona w funkcji pseudonimów	100
1.3. Imiona tworzywem nazwisk	101
1.4. Imiona tworzywem nazw miejscowych	102

	135
1.5. Imiona w funkcji nazw will, pensjonatów i domów wczasowych . .	104
1.6. Imiona w funkcji chrematonimów — nazw obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją	104
1.7. Imiona w funkcji nazw własnych obiektów związanych z przyro- dą ożywioną i nieożywioną	105
2. Problem apelatywizacji imion	106
V. IMIĘ W PRZESTRZENI NIEREALISTYCZNEJ	107
1. Imię w polskich mitach dynastycznych	107
2. Imię w twórczości folklorystycznej	110
3. Imię w twórczości i onomastyce literackiej	111
3.1. Imiona w twórczości oryginalnej	111
3.2. Imiona w przekładzie literackim	114
ZAKOŃCZENIE	117
WYKAZ SKRÓTÓW I ZNAKÓW	119
BIBLIOGRAFIA	121